

Vertaling Lectuur 4 Latijn

1. CAESAR: COMMENTARII DE BELLO GALLICO

1.1 CAESAR, D.B.G. I, 1

Gallië is in zijn geheel verdeeld in drie delen, waarvan de Belgae er een bewonen, de Aquitani een ander, het derde door zij die in hun eigen taal de Celtae, maar in de onze de Galli worden genoemd.

Dezen verschillen allen in taal, instellingen en wetten van mekaar. De Garonne scheidt de Galli van de Aquitani, en de Marne en de Seine van de Belgae. Van al dezen zijn de dappersten de Belgae, voornamelijk omdat ze het verst van de beschaving en de cultuur van de Provincia verwijderd zijn, en omdat handelaars bijna nooit naar hen gaan en dingen importeren die bijdragen tot het week maken van de geest, en omdat ze de naaste bureu van de Germanen zijn, die over de Rijn wonen, met wie ze voortdurend oorlog voeren. En om die reden gaan de Helvetii ook de overige Galli vooraf in moed, omdat ze strijden met de Germanen in bijna dagelijkse veldslagen, wanneer ze hen ofwel uit hun eigen gebied buiten houden ofwel in Germaans(hun) gebied oorlog voeren. Een deel van hen, waar zoals men zegt de Galli wonen, begint aan de Rhône; wordt begrensd door de Garonne, door de Oceaan, door het gebied van de Belgae; het raakt zelfs de Rijn aan de kant van de Sequani en de Helvetii en het strekt zich uit naar het noorden.

Belgica begint aan de uiterste grenzen van Gallia, het reikt tot de benedenloop van de Rijn en kijkt uit op het noordoosten.

Aquitania reikt van de Garonne tot aan de Pyreneeën en dat deel van de Oceaan, dat grenst aan Spanje en het kijkt uit op het noordwesten.

1.2 CAESAR, D.B.G. VI, 13

In heel Gallia zijn er bij de mensen die echt van tel en in aanzien zijn, twee standen; want het gewone volk wordt bijna beschouwd als slaven, die niets uit zichzelf durven, het wordt bij geen enkele vergadering gehaald. De meeste stellen zich, wanneer ze ofwel door schulden ofwel door enorme belastingen ofwel door het onrecht van de machtigsten worden onderdrukt, in dienst van de adel, die tegenover dezen over geheel dezelfde rechten beschikt die meesters hebben tegenover slaven. Maar van deze twee standen is de ene die van de druïden, de andere die van de ridders.

De eerstgenoemde houden zich bezig met godsdienst (cultusplechtigheden), zorgen voor publieke en persoonlijke offers, het verklaren van (goddelijke) voortekens; bij dezen komt een grote groep jongemannen in de leer en ze zijn bij hen hoog in aanzien.

Want zij beslissen over bijna alle publieke en persoonlijke geschillen, ook als er een of ander misdrijf is begaan, als er een moord is gepleegd, als er een geschil is over een erfenis of een gebied, zijn het dezelfde die beslissen en de schadevergoedingen en de boetes bepalen; als er ofwel een individu ofwel een volk zich niet aan hun besluit houdt, slagen ze hen in de ban. Deze straf was de allerzwaarste bij hen. Diegene aan wie zo'n vloek is opgelegd, worden beschouwd als een groep van gewetensloze en misdadigers. Iedereen gaat hen uit de weg, ze ontvluchten toenadering tot en gesprekken met hen, opdat ze niet een of ander nadeel door contact zouden oplopen, en er wordt hen, zelfs al vragen ze erom, geen recht gegeven en geen enkele eer bewezen. Verder staat er een druïde aan het hoofd van hen allemaal, die het hoogste gezag heeft onder hen. Als er, na zijn dood, iemand van de overigen boven de rest uitsteekt wat betreft waardigheid, volgt ofwel hij hem op, ofwel, als er meerdere evenwaardige zijn, wordt er beslist door een stemming van de druïden, of soms strijden ze

zelfs met wapens voor de ereplaats. op zekere tijd van het jaar houden dezen in het gebied van de Carnutes, een streek die beschouwd wordt als het midden van Gallia, een zitting op een heilige plaats. Van overal komt iedereen, die meningsverschillen heeft, hierheen en ze gehoorzamen aan hun besluiten en oordelen.

Men meent dat de leer in Britannia is opgesteld en vandaar naar Gallia is overgebracht, en nu vertrekken zij die de leer nauwkeuriger willen leren kennen, meestal daarheen om te leren.

1.3 CAESAR, D.B.G. VI, 14, regel 43-53

Dit schijnen ze mij om 2 redenen zo te hebben ingesteld, namelijk omdat ze niet willen dat de leer aan het gewone volk wordt geopenbaard en omdat zij niet willen dat diegenen die in de leer zijn zich minder zouden toeleggen op het geheugen omdat ze vertrouwen op het geschrift; wat bijna bij de meeste voorkomt, namelijk dat ze door de hulp van het schrift de nauwkeurigheid in het van buiten leren en het geheugen laten verzwakken. Ze willen vooral hiervan overtuigen, namelijk dat zielen niet omkomen, maar na de dood van het ene lichaam overgaan naar het andere en zij menen dat ze daardoor het meest worden opgewekt tot moed, omdat ze geen angst hebben voor de dood. Bovendien discussiëren ze veel over de hemellichamen en hun beweging, over het heelal en de omvang van de wereld, over filosofie (aard van de dingen), over de kracht en het gezag van de onsterfelijke goden en geven dit door aan de jeugd.

1.4 CAESAR, D.B.G. VI, 15

De andere stand is die van de ridders. Wanneer het nodig is en er een of andere oorlog uitbreekt – wat voor de komst van Caesar gewoonlijk bijna jaarlijks gebeurde, namelijk dat ze ofwel zelf oorlog voerden ofwel de hun aangedane oorlog afweerden – verkeren al dezen in oorlog. En naarmate iemand hoger in aanzien en afkomst staat, des te meer leenmannen en dienaren hij rond zich heeft. Dit is de enige maatstaf voor macht en aanzien die ze kennen.

1.5 CAESAR, D.B.G. VI, 17

Van de goden vereren ze Mercurius het meest; van deze zijn er de meeste offerbeelden. Men vertelt dat deze de uitvinder van alle kunsten is, dat hij de leider van wegen en reizen is, ze menen dat hij de grootste invloed heeft bij het zoeken naar geld en op de handel. Na hem vereren ze zowel Apollo als Mars als Jupiter als Minerva. Van hen hebben ze bijna dezelfde voorstellingen als de overige volkeren: Apollo verdrijft de ziekten, Minerva leert de beginselen van bouwwerken en handwerken aan, Jupiter heeft gezag over de hemelbewoners en Mars leidt oorlogen. Wanneer ze beslist hebben een veldslag te leveren, beloven ze meestal aan hem de krijgsbuit; wanneer ze overwonnen hebben, offeren ze de buitgemaakte wezens, de overgebleven dingen verzamelen ze op een plaats. In erg veel stammen mag men de opgestapelde hopen van deze dingen waarnemen op heilige plaatsen; en het gebeurt bijna nooit dat iemand door het negeren van het religieus gevoel ofwel de buit durft verbergen, ofwel ze mee te nemen, en de allerzwaarste terechtstelling is voor dat misdrijf vastgelegd op de kruisiging.

concept: Nathan Coox